

Έκθεση της Συμβουλευτικής Ομάδας Μοτίβων

Ιανουάριος 2025

Συμβουλευτική Ομάδα Μοτίβων

Περίληψη

Η Συμβουλευτική Ομάδα Μοτίβων είναι μια ανεξάρτητη διεπιστημονική ομάδα εμπειρογνομόνων η οποία συστάθηκε από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) τον Ιανουάριο του 2024. Η αποστολή της ήταν να προτείνει αφηγηματικές ενότητες και μοτίβα για την απεικόνιση των δύο θεμάτων που επιλέχθηκαν για τα μελλοντικά τραπεζογραμμάτια από το Διοικητικό Συμβούλιο τον Νοέμβριο του 2023, δηλαδή τα θέματα «Ευρωπαϊκός πολιτισμός» και «Ποταμοί και πτηνά».

Σκοπός της ομάδας ήταν να προτείνει μοτίβα, και για τα δύο θέματα, που θα ήταν αποδεκτά σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ και θα ήταν οικεία στους πολίτες. Η ομάδα επιδίωξε επίσης να πετύχει μια ισορροπία ανάμεσα στα μοτίβα που είναι ευρέως αναγνωρίσιμα από το κοινό και στα μοτίβα που είναι λιγότερο γνωστά αλλά έχουν σημαντική ιστορική σημασία, ιδίως αυτά που σχετίζονται με πρόσωπα, τέχνη, κτίρια και τοποθεσίες. Καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας, η Συμβουλευτική Ομάδα Μοτίβων ανταποκρίθηκε στη μεγαλύτερη πρόκληση που ήταν η εκπροσώπηση όλων των χωρών της ζώνης του ευρώ και ο προσδιορισμός μοτίβων που θα γίνονταν αποδεκτά και θα θεωρούνταν οικεία από Ευρωπαίους πολίτες με διαφορετικό υπόβαθρο.

Η εν λόγω ομάδα έχει πλέον ολοκληρώσει το έργο της και προτείνει τέσσερις αφηγηματικές ενότητες (δύο για το θέμα «Ευρωπαϊκός πολιτισμός» και δύο για το θέμα «Ποταμοί και πτηνά») ως κατάλληλες επιλογές για τον διαγωνισμό σχεδιασμού.¹ Ως προς το θέμα «Ευρωπαϊκός πολιτισμός», η ομάδα κατέληξε ότι κατάλληλες επιλογές είναι οι αφηγηματικές ενότητες «Κοινοί πολιτιστικοί χώροι» και «Οι γυναίκες ως πρωταγωνίστριες του ευρωπαϊκού πολιτισμού» και ως προς το θέμα «Ποταμοί και πτηνά», οι αφηγηματικές ενότητες «Φύση ως πολιτισμός» και «Ανθεκτικότητα στην πολυμορφία».

Για μία από τις αφηγηματικές ενότητες του θέματος «Ευρωπαϊκός πολιτισμός» (συγκεκριμένα, για την ενότητα «Κοινοί πολιτιστικοί χώροι»), προτείνονται τρεις επιλογές απεικόνισης. Τα βασικά στοιχεία όλων των προτάσεων συνοψίζονται παρακάτω: για κάθε πρόταση, περιγράφεται η αφηγηματική ενότητα και τα σχετικά μοτίβα, καθώς και το πώς αποδίδεται η εν λόγω ενότητα στη σειρά των τραπεζογραμμάτων και στην πρόσθια και οπίσθια όψη τους. Περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τις προτάσεις αυτές παρέχονται στο παράρτημα 1. Το παράρτημα 2 περιλαμβάνει άλλες αφηγηματικές ενότητες και μοτίβα που συζητήθηκαν από την ομάδα αλλά δεν επιλέχθηκαν ως πρόταση.

Προκειμένου να εντοπιστεί πιθανός κίνδυνος φήμης ή τυχόν πεδίο αντιπαράθεσης σε σχέση με τις προτάσεις, διενεργήθηκαν αρχικοί έλεγχοι που επέτρεψαν στην ομάδα να ολοκληρώσει τον τρέχοντα κατάλογο των επιλεγμένων αφηγηματικών ενότητων και μοτίβων. Ωστόσο, οι έλεγχοι αυτοί δεν είναι διεξοδικοί και δεν έχουν ακόμη καταλήξει σε συμπεράσματα. Πριν από την έναρξη του διαγωνισμού σχεδιασμού, πρέπει να

¹ Οι αφηγηματικές ενότητες παρουσιάζονται στο έγγραφο με αλφαβητική σειρά (στην αγγλική γλώσσα).

διενεργηθεί περαιτέρω αξιολόγηση των κινδύνων και των δικαιωμάτων σε σχέση με τη χρήση μίας επιμέρους αφηγηματικής ενότητας και των σχετικών μοτίβων.

Ευρωπαϊκός πολιτισμός

Κοινοί πολιτιστικοί χώροι

Αφηγηματική ενότητα

Οι άνθρωποι στην Ευρώπη μοιράζονται εδώ και αιώνες τη δημιουργικότητα, τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους, οικοδομώντας τον συλλογικό ευρωπαϊκό πολιτισμό μας. Σχολεία, πανεπιστήμια, βιβλιοθήκες, θέατρα, στάδια, πλατείες και μουσεία είναι χώροι όπου οι άνθρωποι συμμετέχουν στη διάδοση του πολιτισμού και βιώνουν μερικές από τις πιο σημαντικές στιγμές της ζωής τους. Σε αυτούς ακριβώς τους χώρους αναπτύσσουμε το αίσθημα της συνέχειας και της κοινότητας που μας συνδέει με το παρελθόν και εμπνέει το όραμά μας για το μέλλον.

Προτείνονται τρεις επιλογές για την απεικόνιση της αφηγηματικής ενότητας «Κοινοί πολιτιστικοί χώροι». Για κάθε επιλογή, το παράρτημα 1 παρέχει λεπτομέρειες σχετικά με το πώς αποδίδεται η αφηγηματική ενότητα στη σειρά των τραπεζογραμμάτων και στην πρόσθια και οπίσθια όψη τους.

Μοτίβα

Επιλογή 1 – Υπάρχοντα κτίρια και χώροι

Στην πρόσθια όψη των τραπεζογραμμάτων θα απεικονίζονται σύγχρονα κτίρια ή χώροι όπου πραγματοποιούνται κοινές πολιτιστικές δραστηριότητες, καθώς και όσοι συμμετέχουν σε αυτές. Στην οπίσθια όψη θα απεικονίζονται ιστορικά κτίρια ή χώροι του ίδιου τύπου με τα κτίρια και τους χώρους που απεικονίζονται στην πρόσθια όψη.

Επιλογή 2 – Δραστηριότητες και χώροι

Στην πρόσθια όψη των τραπεζογραμμάτων θα απεικονίζονται συνηθισμένες κοινές πολιτιστικές δραστηριότητες και όσοι συμμετέχουν σε αυτές. Οι σκηνές είναι από τη σύγχρονη εποχή ενώ οι χώροι και οι άνθρωποι είναι φανταστικοί. Στην οπίσθια όψη θα απεικονίζονται ιστορικά κτίρια και πολιτιστικοί χώροι όπου πραγματοποιούνται αυτές οι δραστηριότητες.

Επιλογή 3 – Δραστηριότητες και πίνακες ζωγραφικής

Όπως στην επιλογή 2, στην πρόσθια όψη των τραπεζογραμμάτων θα απεικονίζονται συνηθισμένες κοινές πολιτιστικές δραστηριότητες και όσοι συμμετέχουν σε αυτές. Οι σκηνές είναι από τη σύγχρονη εποχή ενώ οι χώροι και οι άνθρωποι είναι φανταστικοί. Στην οπίσθια όψη θα απεικονίζονται πίνακες ζωγραφικής, ή λεπτομέρειες από πίνακες ζωγραφικής, που αντιπροσωπεύουν δραστηριότητες και χώρους του ίδιου

τύπου με τις δραστηριότητες και τους χώρους που απεικονίζονται στην πρόσθια όψη. Οι πίνακες, που χρονολογούνται από την Αναγέννηση μέχρι τα τέλη του 19ου αιώνα, έχουν επιλεγεί για το θέμα τους και δεν χρησιμοποιούνται με χρονολογική σειρά.

Πλεονεκτήματα και κίνδυνοι

Τα επιλεγθέντα μοτίβα αντιπροσωπεύουν ορισμένους από τους πιο κοινούς χώρους έκφρασης και ανταλλαγής του ευρωπαϊκού πολιτισμού. Τα μοτίβα συνδέουν το παρόν με το παρελθόν και την παράδοση με τον σύγχρονο πολιτισμό. Η πρόκληση ήταν να βρεθούν μοτίβα που να είναι επαρκώς αντιπροσωπευτικά από την άποψη της ισότιμης εκπροσώπησης των φύλων και της γεωγραφικής πολυμορφίας, αλλά και να είναι γνωστά και προσβάσιμα στο κοινό.

Οι γυναίκες ως πρωταγωνίστριες του ευρωπαϊκού πολιτισμού

Αφηγηματική ενότητα

Στο πέρασμα των αιώνων, οι κοινωνικοί περιορισμοί και οι προκαταλήψεις λόγω φύλου εμπόδισαν τις γυναίκες να διαδραματίσουν τον ρόλο που θα μπορούσαν και θα έπρεπε να διαδραματίσουν στον ευρωπαϊκό πολιτισμό και την ευρωπαϊκή επιστήμη. Παρά τους περιορισμούς αυτούς, πολλές γυναίκες διέπρεψαν και κατάφεραν να ξεπεράσουν τα εμπόδια και να γίνουν φωτεινά παραδείγματα δημιουργικότητας και εφευρετικότητας. Αποτίοντας φόρο τιμής σε έξι σπουδαίες προσωπικότητες και στα επιτεύγματά τους, υπογραμμίζουμε την κοινή πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης και αποτυπώνουμε τις αξίες της ισότητας και της συμπερίληψης τις οποίες πρεσβεύει η Γηραιά Ήπειρος.

Μοτίβα

Στην πρόσθια όψη των τραπεζογραμμάτων θα απεικονίζονται προσωπογραφίες ορισμένων από τις πιο σημαντικές γυναίκες που έχουν συμβάλει στην επιστήμη και τον πολιτισμό της Ευρώπης. Στην οπίσθια όψη θα απεικονίζονται παραδείγματα των επιτευγμάτων και του έργου τους.

Πλεονεκτήματα και κίνδυνοι

Η αφηγηματική ενότητα είναι απλή και εύληπτη. Οι προτεινόμενες προσωπικότητες, καθώς και το έργο και τα επιτεύγματά τους, στηρίζουν την πλειονότητα των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Η αφηγηματική ενότητα, η οποία καλύπτει αρκετούς αιώνες, τονίζει τον ρόλο των Ευρωπαίων γυναικών στην επιστήμη και τον πολιτισμό, ο οποίος υπερβαίνει κατά πολύ τα σύνορα της Ευρώπης. Στέλνει επίσης ένα μήνυμα για τη θέση των γυναικών στην Ευρώπη σήμερα. Από την άλλη, ο αποκλεισμός των ανδρών μπορεί να ερμηνευθεί από ορισμένους ως ένδειξη διακρίσεων λόγω φύλου.

Ποταμοί και πτηνά

Η φύση ως πολιτισμός

Αφηγηματική ενότητα

Η καλλιτεχνική φαντασία και η επιστημονική εφευρετικότητα της Ευρώπης είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με τον πλούτο και την ποικιλομορφία των οικοσυστημάτων της. Τα τραπεζογραμμάτια απεικονίζουν ποτάμια και πτηνά – φυσικές δυνάμεις που είναι πάντα σε κίνηση – όπως τα έχουν φανταστεί στη διάρκεια των αιώνων οι διαρκώς μεταβαλλόμενοι πολιτισμοί της Ευρώπης. Η έμπνευση για τα οπτικά στοιχεία του κάθε τραπεζογραμματίου πηγάζει από τα καλλιτεχνικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά των διαδοχικών εποχών της κοινής μας ιστορίας. Η φύση και ο πολιτισμός της Ευρώπης παρουσιάζονται ως οι δύο όψεις μιας ενιαίας, ζωντανής, συνεχώς ανανεούμενης ενέργειας, που ανάγεται στο μακρινό παρελθόν και κινείται προς ένα βιώσιμο μέλλον.

Μοτίβα

Τα μοτίβα στην πρόσθια όψη των τραπεζογραμματίων απεικονίζουν αναπαραστάσεις πουλιών στα ποτάμια ενδιαιτήματά τους, οι οποίες είναι εμπνευσμένες από την τεχνοτροπία των αντίστοιχων εποχών. Τα ενδιαιτήματα αυτά ακολουθούν τα διαφορετικά τμήματα της πορείας του ποταμού, από την πηγή έως τη θάλασσα. Στην οπίσθια όψη απεικονίζονται αντικείμενα και τεχνουργήματα από διαφορετικές περιόδους, σε στυλ εμπνευσμένα από την τέχνη της αντίστοιχης εποχής. Οι εικόνες δεν αποτυπώνουν με απόλυτη ακρίβεια την πραγματικότητα, αλλά χρησιμοποιούν ως πηγή έμπνευσης την οπτική γλώσσα των εν λόγω περιόδων.

Πλεονεκτήματα και κίνδυνοι

Τα μοτίβα συνδυάζουν τις δύο πτυχές οι οποίες, στις δημόσιες έρευνες, αναδείχθηκαν οι πιο δημοφιλείς για το ευρωπαϊκό κοινό: τη φύση και τον πολιτισμό. Η μεγαλύτερη πρόκληση ήταν ο πειραματισμός με διαφορετικά οπτικά στοιχεία σε συνδυασμό με τη διατήρηση της αίσθησης μιας συνεκτικής σειράς τραπεζογραμματίων, χωρίς να υπάρχει απόκλιση από μια σαφή αφηγηματική ενότητα.

Ανθεκτικότητα στην πολυμορφία

Αφηγηματική ενότητα

Τα ποτάμια και τα πτηνά δεν γνωρίζουν σύνορα. Κινούνται ελεύθερα σε όλη την Ευρώπη.

Η Ευρώπη είναι ένα πολιτικό και πολιτιστικό οικοσύστημα όπου η ισχύς του συνόλου πηγάζει από τον πλούτο, την ικανότητα προσαρμογής και την ποικιλομορφία των

διαφορετικών μερών του. Η αντοχή που επιδεικνύουμε πηγάζει από την πληθώρα πολιτισμών, ιδεών και ιστοριών που μοιραζόμαστε. Κάθε ένα από αυτά τα στοιχεία συμβάλλει στη διατήρηση των υπόλοιπων στοιχείων. Το ίδιο συμβαίνει και με τα φυσικά μας οικοσυστήματα. Τα ποτάμια και τα πτηνά κινούνται βρίσκονται σε διαρκή κίνηση και προσαρμόζονται συνεχώς. Λαμβάνουν ένα εντυπωσιακό φάσμα μορφών. Στα τραπεζογραμμάτια λειτουργούν ως υπενθύμιση ότι η διατήρηση της ζωής προϋποθέτει την προστασία της ποικιλομορφίας της.

Μοτίβα

Τα μοτίβα ακολουθούν τα διαφορετικά τμήματα της πορείας του ποταμού, από την πηγή έως τη θάλασσα. Στην πρόσθια όψη απεικονίζεται η ποικιλομορφία των πτηνών στα ποτάμια ενδιαιτήματα. Στην οπίσθια όψη απεικονίζεται ο τρόπος με τον οποίο κάθε τμήμα του ποταμού στηρίζει μια διαφορετική πτυχή της ανθρώπινης ζωής. Η ποικιλομορφία αυτών των ευρωπαϊκών τοπίων επιτρέπει στον άνθρωπο να επιδεικνύει αντοχή στις σημαντικές περιβαλλοντικές προκλήσεις.

Πλεονεκτήματα και κίνδυνοι

Τα μοτίβα είναι οικεία και απεικονίζουν είδη πτηνών, τοπία και δραστηριότητες που οι περισσότεροι άνθρωποι μπορούν να αναγνωρίσουν και να κατανοήσουν. Καθώς έχουν ουδέτερα εθνικά χαρακτηριστικά, είναι οικεία σε μεγάλο αριθμό χωρών και ανθρώπων με διαφορετικό υπόβαθρο. Επίσης, αντιπροσωπεύουν σε σημαντικό βαθμό την ευρωπαϊκή περιβαλλοντική νομοθεσία, όπως την οδηγία πλαίσιο για τα ύδατα και την οδηγία για τα πτηνά. Η πρόκληση θα είναι να διαδοθεί με σαφήνεια η αξία που έχει η φύση για τους ανθρώπους, π.χ. από την άποψη της ύδρευσης, της αναψυχής και της γεωργίας, και παράλληλα να τονιστεί η ανάγκη για βιωσιμότητα.

© European Central Bank, 2025

Postal address 60640 Frankfurt am Main, Germany
Telephone +49 69 1344 0
Website www.ecb.europa.eu

All rights reserved. Reproduction for educational and non-commercial purposes is permitted provided that the source is acknowledged.

For specific terminology please refer to the [ECB glossary](#) (available in English only).

PDF ISBN 978-92-899-6848-5, doi:10.2866/875020, QB-09-24-686-EL-N
HTML ISBN 978-92-899-6842-3, doi:10.2866/823, QB-09-24-686-EL-Q